

**ПИТАННЯ ДЛЯ АТЕСТАЦІЇ**  
**здобувачів вищої освіти**  
**з навчальної дисципліни «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»**  
**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**  
**галузі знань 29 «Міжнародні відносини»**  
**спеціальності 293 «Міжнародне право»**

*ЗАТВЕРДЖЕНО*

*на засіданні кафедри права Європейського Союзу  
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

*протокол № 8 від 06.04.2023 р.)*

1. Поняття предмет регулювання, структура, функції та особливості сучасного міжнародного права, його місце серед інших регуляторів суспільних відносин.
2. Історія міжнародного права. Періодизація розвитку міжнародного права.
3. Розвиток сучасного міжнародного права (друга половина ХХ ст. – початок ХХІ ст.).
4. Поняття, загальні ознаки суб'єкта міжнародного права. Проблеми визначення і класифікація суб'єктів міжнародного права.
5. Держава як суб'єкт міжнародного права: критерії державності, міжнародна правосуб'єктність. Поняття і міжнародно-правовий зміст територіального верховенства держави
6. Визнання держави в міжнародному праві: поняття, види (форми), юридичне значення.
7. Міжнародне правонаступництво держав: поняття, теорії та види.
8. Визнання урядів, підстави та юридичні наслідки. Визнання урядів, що перебувають в еміграції. Доктрини латиноамериканських держав (К. Тобара і Х. Естради) щодо визнання урядів, які набули владу неконституційним шляхом.
9. Визнання національно-визвольних рухів: юридичні підстави, межі. Визнання воюючою стороною.
10. Врегулювання проблем правонаступництва в зв'язку з припиненням існування СРСР.
11. Міжнародна правосуб'єктність субнаціональних територіальних одиниць (суб'єктів федерацій, автономій, адміністративно-територіальних одиниць).
12. Міжнародна правосуб'єктність народів (націй). Проблема визнання правосуб'єктності народів і націй, що виборюють свою незалежність як суб'єктів міжнародного права.
13. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій.
14. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.

15. Проблеми визначення міжнародної правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб.

16. Поняття «джерела міжнародного права». Види джерел міжнародного права.

17. Міжнародні договори як джерела міжнародного права. Їх поняття і роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин.

18. Міжнародно-правові звичаї як джерела міжнародного права. Їх поняття, ознаки, особливості створення та застосування, роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин.

19. Загальні принципи права: поняття, особливості застосування та їхня роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин.

20. Рішення міжнародних судових органів та доктрина, їх роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин.

21. Резолюції міжнародних міждержавних організацій і міжнародних конференцій поняття і роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин. Питання про юридичну силу резолюцій міжнародних міждержавних організацій.

22. Проблема розширення кола джерел міжнародного права. «М'яке» міжнародне право: поняття і роль у сучасному регулюванні міжнародних відносин.

23. Односторонні акти держав як джерело міжнародного права

24. Норми міжнародного права, їх особливості. Класифікація норм міжнародного права та їх ієрархія.

25. Поняття та природа основних принципів міжнародного права, їх класифікація, зміст.

26. Теорії взаємодії міжнародного і національного права.

27. Вплив міжнародного права на національне право. Імплементация норм міжнародного права: поняття і форми.

28. Українське законодавство про співвідношення міжнародного і вітчизняного права. Особливості застосування норм міжнародних договорів та міжнародних звичаїв у внутрішньому правопорядку України.

29. Населення і народ у міжнародному праві. Поняття і правове регулювання набуття і припинення (втрати) громадянства. Правове регулювання питань громадянства при правонаступництві держав при територіальних змінах.

30. Поняття та правовий статус апатридів та осіб, які володіють громадянством декількох держав.

31. Підстави міжнародно-правової відповідальності.

32. Ознаки міжнародного правопорушення. Класифікація міжнародних правопорушень. Відмежування правопорушень від схожих (суміжних) діянь.

33. Обставини, що виключають відповідальність за міжнародно-протиправне діяння.

34. Форми відшкодування збитків за міжнародно-протиправне діяння.

35. Інститут санкцій у міжнародному праві та особливості реалізації його норм та принципів. Санкції і контрзаходи як види правомірного примусу щодо правопорушника.

36. Міжнародна відповідальність за шкідливі наслідки дій, не заборонених міжнародним правом (абсолютна або об'єктивна відповідальність). Відповідальність за ризик.

37. Стадії укладання міжнародних договорів. Реєстрація і опублікування міжнародних договорів.

38. Призупиненні і припинення дії міжнародних договорів.

39. Тлумачення міжнародних договорів: поняття, види, основні правила.

40. Визнання міжнародних договорів недійсними: підстави, юридичні наслідки.

41. правонаступництво щодо міжнародних договорів. правонаступництво України щодо міжнародних договорів.

42. Державна територія: поняття, підстави зміни. Державні кордони.

43. Територіальне верховенство держави: поняття і міжнародно-правовий зміст.

44. Міжнародно-правова оренда державної території.

45. Міжнародно-правовий режим рік та озер. Режим судноплавства по Дунаю.

46. Міжнародно-правовий режим Антарктики, архіпелагу Шпіцберген (Свальбард).

47. Внутрішні морські води: межі і міжнародно-правовий режим.

48. Територіальне море і прилегла зона: межі і міжнародно-правовий режим.

49. Міжнародні протоки і канали: поняття і міжнародно-правовий режим.

50. Виключна (морська) економічна зона: межі і міжнародно-правовий режим.

51. Континентальний шельф: межі і міжнародно-правовий режим.

52. Відкрите море: межі і міжнародно-правовий режим.

53. Повітряний простір держави та міжнародний повітряний простір: поняття і міжнародно-правовий режим.

54. Міжнародно-правовий режим космічного простору і небесних тіл.

55. Органи зовнішніх зносин держави: поняття і класифікація. Система органів зовнішніх зносин України.

56. Постійне дипломатичне представництво: поняття, функції, правовий статус приміщень, кореспонденції, документів та архівів.

57. Особи, які користуються дипломатичними привілеями та імунітетами. Поняття службового імунітету.

58. Недоторканність та імунітет від юрисдикції держави перебування членів персоналу постійного дипломатичного представництва.

59. Консульська установа: поняття, функції, правовий статус приміщень, кореспонденції, документів та архівів.

60. Особи, що користуються консульськими привілеями та імунітетами. Поняття службового імунітету.

61. Недоторканність та імунітет від юрисдикції держави перебування працівників консульської установи.

62. Дипломатичні й консульські митні та фіскальні привілеї та імунітети.

63. Спеціальні місії: поняття, функції, привілеї та імунітети.

64. Представництва держав при міжнародних організаціях: поняття, функції, привілеї та імунітети.

65. Організація Об'єднаних Націй: цілі діяльності, членство, організаційна структура.

66. Рада Європи: цілі діяльності, членство, організаційна структура.

67. Питання про природність і невід'ємність прав людини та можливість їхнього обмеження в міжнародному праві.

68. Питання про виключну внутрішню компетенцію держав у галузі прав людини.

69. Концепція прав людини за Загальною декларацією прав людини 1948 р. Юридична сила Декларації.

70. Універсальні організаційно-правові засоби міжнародного захисту прав людини (конвенційні, у рамках міжнародних міжурядових організацій) та особливості їх функціонування.

71. Сучасні регіональні міжнародно-правові механізми захисту прав людини.

72. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. і протоколи до неї.

73. Європейський суд з прав людини: склад, юрисдикція, виконання рішень в Україні.

74. Процедура звернення з індивідуальною заявою до Європейського суду з прав людини.

75. Міжнародно-правовий захист прав дітей.

76. Міжнародно-правовий захист прав жінок.

77. Міжнародно-правовий захист прав національних, етнічних, релігійних і мовних меншин.

78. Міжнародно-правовий захист прав біженців.

79. Конфлікти юрисдикцій держав: поняття, причини, міжнародно-правові засоби усунення.

80. Міжнародне співробітництво в боротьбі з рабством, работоргівлею і торгівлею людьми.

81. Міжнародне співробітництво в боротьбі з катуваннями та іншими жорстокими, нелюдськими або такими, що принижують гідність, видами поводження і покарання.

82. Міжнародне співробітництво в боротьбі з тероризмом.

83. Міжнародне співробітництво в боротьбі зі злочинами проти безпеки цивільної авіації.

84. Міжнародне співробітництво в боротьбі з використанням ядерного матеріалу зі злочинною метою.

85. Міжнародне співробітництво в боротьбі з піратством.

86. Міжнародне співробітництво в боротьбі з незаконним обігом наркотиків і психотропних речовин.

87. Міжнародне співробітництво в боротьбі з організованою транснаціональною злочинністю.

88. Міжнародна правова допомога: поняття, обсяг і умови надання.

89. Екстрадиція в міжнародному праві. Українське законодавство про екстрадицію.

90. Міжнародне кримінальне право.

91. Міжнародне співробітництво в боротьбі з геноцидом.

92. Міжнародне співробітництво в боротьбі з апартеїдом.

93. Міжнародне співробітництво в боротьбі з расовою дискримінацією.

94. Міжнародне співробітництво в боротьбі з воєнними злочинами.

95. Міжнародні кримінальні судові органи ad hoc.

96. Міжнародний кримінальний суд.

97. Міжнародна кримінальна відповідальність фізичних осіб.

98. Міжнародно-правове регулювання застосування сили в міжнародних відносинах.

99. Організація Об'єднаних Націй як універсальна міжнародна система колективної безпеки. Повноваження Ради Безпеки і Генеральної Асамблеї у випадку загрози миру або порушення миру.

100. Регіональні міжнародні системи колективної безпеки. Організація Північноатлантичного договору (НАТО).

101. Міжнародно-правовий режим ядерної зброї. Без'ядерний статус України.

102. Міжнародно-правове регулювання вирішення міжнародних спорів. Поняття та класифікація міжнародно-правових засобів розв'язання міжнародних зіткнень (спорів).

103. Політичні (дипломатичні) та правові (судові) засоби розв'язання міжнародних зіткнень (спорів).

104. Міжнародний Суд ООН (1945 р.). Правова основа діяльності, компетенція. Юрисдикція щодо вирішення спорів і надання консультативних висновків.

105. Міжнародно-правове регулювання ведення збройних конфліктів. Обмеження засобів і методів ведення війни.

106. Міжнародний захист жертв збройних конфліктів (поранених і хворих, військовополонених, цивільного населення).

107. Комбатанти і некомбатанти: критерії і юридичне значення розмежування. Правовий статус найманців, розвідників, шпигунів.

108. Міжнародний комітет Червоного Хреста та його права згідно з міжнародним гуманітарним правом.

109. Міжнародно-правове регулювання ведення неміжнародних збройних конфліктів.

110. Міжнародно-правове співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища. Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища.

111. Міжнародно-правове регулювання економічних відносин. Система міжнародних економічних організацій. Світова організація торгівлі (СОТ).